

Европски универзитет у Београду

Знање за нову Европу

проф. др Милија Зечевић, ректор универзитета и академик Европске академије Беч

Светлана Велимировић

У оквиру обележавања 30 година рада, Институт за интернационални менаџмент и Европски универзитет су организовали 10. јуна међународни научни симпозијум „Развој менаџмента и маркетинга у Централној и Југоисточној Европи“. Поред чланица Европског универзитета, учесници Симпозијума били су партнери универзитета из Централне и Југоисточне Европе - представници Научног друштва за менаџмент из Прага, Академије за менаџмент продаје из Беча и Европске академије наука из Беча, директор Центра за Европске студије из Марибора, декан Факултета за бизнис и туризам из Будве, председник Привредне коморе Београд, почасни председник Ректорског савета универзитета Србије и декан Електротехничког факултета у Београду проф. др Бранко Ковачевић, председник Националног савета за високо образовање проф. др Срђан Станковић, као и многобројни учесници из више од 10 држава. Главне теме биле су јавни менаџмент, развој маркетинга, заштита животне средине, туризам и енергетска ефикасност. О томе који су били циљеви Симпозијума, ректор Европског универзитета проф. др Милија Зечевић каже:

„Симпозијум је испунио очекивања самим тим што је значајно подстакао повезивање привреде држава Централне и Југоисточне Европе, што је и био његов основни циљ. Јер, земље региона по броју становника, привредном утицају и политичком значају све заједно нису веће од Немачке. Стога интерес Швајцарске, Аустрије, Словачке, Чешке, Мађарске, Хрватске, Бугарске, Румуније, Србије, Црне Горе и Македоније јесте да се међусобно повезују и чине један организован систем, како би одржале корак са развијеним државама Европе и света. Сепаратно развијање привреде и читавог друштвеног система, у постојећим

Ректор ЕУ проф. др Милија Зечевић, академик Европске академије наука, Беч

Ректор ЕУ

Проф. др Милија Зечевић дипломирао је математику на Природно-математичком факултету у Београду, магистрирао на Институту економских наука у Београду, а докторирао на Факултету организационих наука у Београду. Власник је и оснивач Европског универзитета, оснивач и члан Лондонске дипломатске академије. Добитник је титуле гранд доктора западне филозофије бизниса, коју додељује Европска академија за информатизацију из Брисела. Добитник је Легије части за допринос човечанству и лична достигнућа од стране Уједињене културне конвенције. Написао је више од 30 књига и монографија, аутор је бројних пројеката и организатор преко 50 европских и интернационалних научних скупова.

околностима, кочи развој сваке од поменутих држава, па и Србије.“

Да ли је сада дошло време да идеје, које су утемељиле оснивање Европског универзитета, дођу до пуног изражаја?

Мислим да је дошло то време, јер Србија је сада кренула у офанзивни развој и међународни маркетинг. Ми, који смо се бавили филозофијом менаџмента, покретали смо промену пословне свести перманентно сваке године, али дешавања у Србији нису дозвољавала да филозофија ефикасног пословања дође до изражаја. Пословна свест није у довољној мери присутна ни код младе генерације, а још мање код директора јавних предузећа и топ менаџера, или менаџера који се ослањају на буџет. Управо зато је Србија имала огромне проблеме и није успела да задржи велике пословне системе и фабрике, зато што није успела да структурира која је у функцији пословне свести, мада је имала изванредно способне људе који су и у најтежим околностима знали на прави начин да воде фирме. Ми смо развијали менаџмент и у време ембарга, и у то време постојали су чланови борда менаџера Југославије и касније Србије, и сваки тај пословни савет, односно удружење менаџера, могао је да доприне развоју пословне свести и очувању многих фабрика, да је било више слуха и воље. Међутим, не вреди сада жалити за оним што је било, треба гледати у будућност. Данас људи који имају стратегију, визију, прате трендове у окружењу и знају да воде систем, могу да препоруче Србију. Сматрам да оно што је Влада Србије сада предложила, треба да подрже сви факултети, декани и ректори. Код државних факултета декани често имају већи утицај од ректора, а код приватних, један број су више друштвени него приватни факултети и код њих су на сцени интересне позиције. А наша позиција ректора јесте да ефикасно подржимо развој привреде Србије јер имамо кадрове, имамо одличне студенте, и тражимо да они буду распоређени на одговарајућа радна места, на позиције људи који су уморни и не могу да прате динамику промена на глобалном нивоу.

По којим критеријумима бисте одабрали менаџере способне да повуку Србију напред?

Уверен сам да је довољно 100 топ менаџера на које Србија може да се ослони, који треба да преузму државне фирме, да укључе тимове оперативних менаџера и да пуном снагом крену у сусрет европским интеграционим процесима. Притом не мислим само на ЕУ, већ и на укључивање Русије у интеграционе процесе, јер Русија припада Европи. Показало се да свака интеграција Европе без Русије укључује ломове, па чак и ратове, потресе и слично, а све то резултира стварањем интересне зона. Оно што је добро за науку, за образовање, за младу генерацију јесте стварање пословног амбијента, без посебног инсистирања да неко дође и улаже средства у Србију, јер та инсистирања могу да имају и негативне последице. А када постоје пословни људи у Србији и у Европи, није опасно за Србију ако прими способне топ менаџера без обзира на то из које државе долазе, ако притом задржи своје фирме. Дакле, не морају само стране фирме да долазе, могу да долазе и способни менаџери који знају шта је систем развоја и реформи које иду ка профиту. Дакле, критеријуми су више него јасни: оперативни или топ менаџер не може бити менаџер ако не остварује профит, а код нас се дешава да државна фирма прави велике губитке, а менаџер и даље остаје на истој позицији.

Поред јавног менаџмента, неопходно је да се промени структура у државним органима и да млади људи буду асистенти и сарадници искуснијих колега који имају драгоцелна знања, али су информатички недовољно писмени да би пратили све што се дешава у свету. Министарства Владе Србије треба широм да отворе врата младим људима и да их запосле као сараднике на озбиљним, великим пројектима и пословима који су везани не само за Јужни ток, већ и за јавне радове који све више добијају значај, затим у области заштите животне средине где се улажу огромна средства, као и у развоју пољопривреде, нарочито у подунавским земљама. Да би се расположиви капацитети на најбољи начин ставили у функцију развоја Србије, потребни су управо енергични људи који имају знање, без обзира на њихове године – Американци, на пример, такве људе врло активно укључују у процесе ширења посло-

Проф др Бранко Ковачевић, декан ЕТФ-а у разговору са проф. др Лепосавом Зечевић, деканом Факултета за европски бизнис и маркетинг и проф. др Олицом Зечевић Станојевић, проректором ЕУ, на Симпозијуму

Проф др Срђан Станковић, председник Националног савета за високо образовање говори на симпозијуму „Развој менаџмента и маркетинга у Централној и Југоисточној Европи“

ва, нарочито у мултинационалним компанијама.

Који су привредни потенцијали Србије недовољно искоришћени?

Туризам и угоститељство су потенцијално веома перспективне делатности, као и пољопривреда, енергетика и информатика. То су приоритети који морају бити у акционим плановима свих општина у Србији, јер општине данас раде као фирме и све би требало да имају менаџере. Наравно, и Град Београд би требало да има борд менаџера који би управљао развојем Београда, као што се управља развојем Беча и Будимпеште, на пример. На Европском универзитету студенти, поред учења језика и информатике, већ 30 година стичу и менаџерске вештине. Менаџерско одлучивање, бизнис политика, маркетинг и сродни програми исти су као у Риџент колеџу у Лондону, или на Факултету за бизнис и економију у Бечу или Њујорку. Када је у питању бизнис, ти програми се не разликују јер бизнис није непроменљиво стање, већ динамичан процес. Маркетинг менаџери, финансијски менаџери, менаџери извоза и увоза – све су то профили који данас недостају привреди, а има их у Србији и школују се на добрим факултетима, њихова знања и вештине никако не треба потцењивати. Економисти и правници су такође способни млади људи који могу да се укључе у реализацију програма који су у функцији развоја државе. У овом тренутку ни Србији ни Европи није потребна вербална, већ непосредна, конкретна подршка и конкретне акције. То се показало недавно у време поплава, које су на испит ставиле комплетан државни систем – полицију, армију, здравство, јер су то све делови система државе која се развија и опстаје, а не државе која нестаје.

Што се тиче Европског универзитета, он и даље има акредитоване програме за основне, мастер и докторске студије из области бизниса, маркетинга, туризма, менаџмента, банкарства, аутомобилске индустрије, фармације. Нарочито смо поносни на чињеницу да су сви који су дипломирали током протеклих 30 година, или на америчким или на европским програмима Европског универзитета, нашли адекватно радно место за које су се школовали. Да бисмо одржали висок ниво квалитета студија, не уписујемо велики број студената - 20 до 30 на сваком факултету. Ове године, студенти неће плаћати школарину на првој години, а одлични студенти ће бити ослобођени школарине и у наредним годинама студија. Дали смо пет четворогодишњих стипендија кошаркашицама Србије, да бисмо наградили њихов успех у Француској - освојено 4. место. Као и у спорту, и у бизнису и у образовању треба да постоји позитивна такмичарска атмосфера. Ослањање на буџет стопира ефикасно окончање студија, пасивизује професоре и студенте. Стално инсистирање уписа студената на буџет не води напред јер ми фактички имамо две врсте државних студија – које се плаћају, и које се не плаћају. Они који нису на буџету јуре да доспеју на буџет како би дуже студирали, тако губе корак са временом и заборављају да спорост није студиозност – спорост, пасивност и нерад су друштвене болести. Као и у спорту, и у образовању ефикасно и ефективно значи правовремено, а правовремено доноси успех у сваком пољу. Желимо да реформа Србије успе, а успеће само ако се у њу потпуно укључи млада генерација која је пуна снаге, као и људи који имају знање, искуство и енергију да им буду ментори. •